

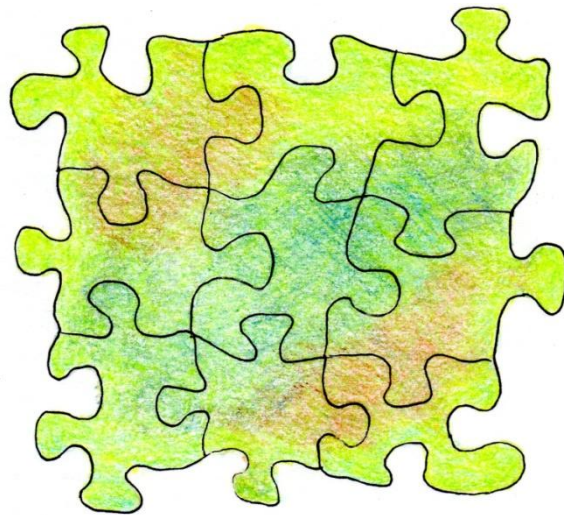
Hoofdlijnen Herstelplan Groen en Natuur 2018 - 2022

Voor de Gemeente Westland

Natuurpunt Westland

Aangeboden aan bij de vorming van de nieuwe coalitie.

De leefbaarheidspuzzel !

Hoofdpijnen Herstelplan Groen en Natuur 2018 - 2022

Voor de Gemeente Westland

Natuurpunt Westland 10 april 2018

Ter inleiding; een paar quotes:

- In maart 2018 maakte het Internationaal Energieagentschap (IEA) bekend dat de energieregerelateerde uitstoot van CO₂ in 2017 weer is gestegen, de concentratie broeikasgassen in de atmosfeer stijgt en dus de opwarming van de aarde gaat verder. Niemand reageerde!
- De plasticberg in de oceanen is 4 x zo groot als gedacht, oceanen vervuilen totaal met als gevolg aantasting van alle leven en de voedselketen.
- Experts zeggen:
De mensheid is door haar expansie en hebzuchtige groei, de 'bibliotheek van het leven' aan het vernielen, biodiversiteit al 80 % minder, uitsterven gaat 100 x sneller dan in de tijd van de dinosaurussen, er leven nog half zoveel dieren op aarde als in 1970. In steeds meer gebieden zijn vogels al zeldzaam geworden en hele soorten sterven uit.
Bijna niemand komt in actie om echt iets te doen aan de ondergang, klimaatverandering en uitsterven van flora en fauna. Heeft de mens nog 100 jaar of met wat geluk nog iets meer?
- Westland is het meest vol gebouwde stukje Europa, 90 % bebouwd en urbanisatie en verdere verstening zetten in hoog tempo door, gevolg is dat de leefbaarheid slecht is.
- 700 Nederlanders overlijden jaarlijks door geluidsoverlast, dat betekent dus ook 4 of meer Westlanders! (Wereldgezondheidsorganisatie Europa (WHO Europe))
- 467.000 mensen in de EU overlijden volgens het *Europees Milieu Agentschap (EMA)* jaarlijks voortijdig door ongezonde lucht. In NL zijn dat er ruim 5700. Dus in Westland sterven hierdoor ca. 35 mensen en die zijn dan vaak al jaren ziek door COPD e.d.

Natuurpunt Westland

verzoekt de gemeente Westland van een kale groenloze gemeente om te toveren naar een mooie aantrekkelijke gemeente, duurzaam en met voldoende groen en natuur in de wijken en dichtbij voor ontspanning en recreatie. De nieuwe coalitie 2018 heeft met onze voorstellen een leidraad dit te realiseren.

Westland is al jaren de kaalste, minst groene gemeente van Nederland en heeft slechts ca. 3 % natuur. Met dit plan maken we Westland weer een gezonde, mooie aangename gemeente, waar het goed wonen en werken is en waar de lucht, het water en de bodem gezond zijn. Wel merken we op dat er ook minder straling moet komen, zeker nu het G5 netwerk wordt uitgerold waardoor het aantal zendmasten (groot en klein) exponentieel zal stijgen en toenemende sterke straling op de hersenen meer schade kan aanrichten. Mens en dier moet hiertegen worden beschermd.

Dit herstelplan loopt over een periode tot 2035 dan moet Westland een mooie, gezonde, groene gemeente zijn, en dat kan als we willen.

(Wat hierna staat is eerder al via diverse documenten aan de gemeente en raad aangeboden, het is dus een compilatie, uitwerking is vanzelfsprekend nodig*)

Eerder raadsbesluit LeefbosWestland:

In 2017 heeft de raad een positief besluit genomen over het plan LeefbosWestland. Het betekent dat die raadsuitspraak op tafel moet komen bij de onderhandelaars van een nieuwe coalitie. En dat het een integraal onderdeel wordt van besluitvorming waarbij meer vergroening is toegezegd. Wij willen graag bij aanvang hierover duidelijkheid.---

Wij willen ook dat onze eerdere voorstellen (waarmee wij al in 2016 kwamen en in 2017 een aantal malen met wethouder Meijer en ambtenaren overleg voerden) voor de aanleg van tiny forests op verloren stukjes grond in Westland, daadwerkelijk wordt opgepakt. De gemeente zou alle geschikte stukjes grond in kaart brengen en een pilot was gepland in 2017, die is helaas niet door gegaan.

Ook hier bewijzen vele studies het belang er van voor verbetering van biodiversiteit, verbetering van luchtkwaliteit en versterking van de groene omgeving in het algemeen. Van groot belang voor burgers en voor flora en fauna. Inmiddels is ook IVN bezig met aanleg in NL van tiny forests.

Wij pleiten dat de kwaliteit, dus vergroening, in de volgende bestuursperiode hoog op de agenda komt te staan. Vele wetenschappelijke studies en enquêtes bevestigen onze roep voor meer groen en natuur in Westland!

Daarom ook onze oproep om Natuurinclusief te gaan werken met in de omgevingsvisie een biodiversiteitsplan als basis. Via o.a. groene dooradering van de gemeente, tiny forests, natuurlijke bermen, een hagenplan, een bomenbeleidsplan, een insectenplan, versterking van groen en blauw in nieuwe en bestaande wijken en in bedrijventerreinen, versterking van de kustnatuur, e.d. worden flora en fauna versterkt en de leefomgeving mooier, gezonder en waardevoller. Natuurinclusief grondgebruik leidt ook bij bedrijven tot versterking van de gehele natuurwaarde in Westland, daarom ook een oproep dat elk bedrijf zich maximaal inzet voor vergroening van hun terrein.

Wij willen dat het college en de raad in de nieuwe bestuursperiode dit concreet oppakt en daadwerkelijk stappen hierin zet.

<https://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/users/delfland/KNNV%20lijst%20Natuurlijk%20inclusief%20bouwen.pdf>

1 ALGEMEEN

- De leidraad wordt: VEO (Verantwoord Ethisch Ondernemerschap) Hierbij staat de totale kwaliteit van leven centraal. We moeten ons afvragen wat economisch wenselijk is in samenhang met morele aanvaardbaarheid. Rentmeesterschap (zorgen voor) en vooral partner zijn van de natuur en groene ruimte is leidend. In een duidelijke visie naar de toekomst is Maatschappelijk Verantwoordelijk handelen en duurzaamheid, leidend in het beleid. We gaan uit van het principe 'Planet first, than People, and finally Profit' waarbij 'leefbaarheid' moet worden vertaald tot een gezonde gelukkige, groene natuurlijke omgeving waar mensen wonen, werken en recreëren. Op moreel niveau is duurzaam beheer van de (groene) ruimte, van onze leefomgeving, onze aarde dan ook cruciaal. Het doel moet zijn 'beter' en niet 'meer'...
- Rode draad wordt: een positieve impact. Samen werken om de aarde en natuur te behouden voor de toekomst, alhoewel we beter kunnen stellen: om de mens ook in de toekomst nog kansrijk te laten leven op aarde! Kansen halen uit Duurzaamheid. Duurzaam = intelligenter. Meer kwaliteit in een duurzame groene omgeving. Nieuwe innovatieve technologieën bieden kansen en daardoor beter rendement voor bedrijven en dat in harmonie met de aarde.
- Het Groenmanifest 2017 van Natuurpunt Westland wordt (in uitgewerkte vorm) mede leidraad voor besluitvorming over groen, natuur en dierenbeleid.

Toelichting: Definitie van duurzaam (Sustainable):

- ***Zorgen voor duurzaam evenwicht tussen economische, ecologische, ethische en sociale belangen.***
- ***Via Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en VEO de technische en de sociale kant van het ondernemen en 'duurzaam zijn' invulling geven. Daar horen intrinsiek bij; veilige, eerlijke en duurzame producten in elke fase van de***

keten.

- *Alleen ontwikkelingen toestaan die ook toekomstige generaties de mogelijkheid biedt tot een aanvaardbaar levensniveau en kwaliteit. Daarom moet elke generatie de aarde goed en gezond achterlaten voor de volgende generatie. Dit is een belangrijk verzorgingsprincipe.*
- *Niet méér grondstoffen aan de natuur/aarde, onttrekken dan dat de natuur weer kan bijmaken. Een gezonde, in balans zijnde, aarde nastreven.*
- *Streven naar een gezonde schone en groene leefomgeving: gezonde kwaliteit van bodem, lucht, water en atmosfeer waarbij de Biodiversiteit van de soorten in stand wordt gehouden en versterkt.*

- Bestuurders, raadsleden, architecten, planologen en omgevingsdeskundigen gaan in hun besluitvorming uit van integrale duurzame keuzes bij gebiedsontwikkeling (duurzaamheid, groen en water mogen geen aparte hoofdstukken zijn. Dus niet zoals nu, los staande besluiten die nadien elkaar vaak dwars zitten.) NLGreenlabel is een goed systeem voor een optimale planning. Dat Duurzaamheidpaspoort of het Gebiedslabel geeft garanties voor de juiste keuzen. De raad heeft dit document eerder al ontvangen.
- De gemeente heeft eerlijke belangstelling voor het welzijn van haar inwoners, ze betreft burgers, bedrijven en organisaties bij de ontwikkeling van plannen vanaf het startpunt. Participatie, meedenken, meepraten richting circulaire economie wordt vanzelfsprekend.
- Politici en gemeenten gaan kantelen naar 'dienstbaar leiderschap', men gaat luisteren naar deskundigen, maar ook naar burgers en pas op basis van alle feiten en kennis worden besluiten genomen. De krachten worden gebundeld en alleen besluiten met een breed draagvlak worden goed gekeurd, die besluiten moeten naadloos passen in de duurzame definitie en leidraad zoals hiervoor beschreven.
- Advies is het instellen van een **Green Innovation Team Westland** Dit team kan bestaan uit deskundigen en visionairs, de gemeente, de politiek, burgers, het bedrijfsleven en jongeren. Samen kunnen zij een zoektocht aanvangen in een proces naar volledige vergroening en verduurzaming.
- De gemeente kan direct beginnen een **prioriteitenlijst** op te stellen om op deelgebieden verdere vergroening/verduurzaming te realiseren. De gemeenteraad kan daarbij een stappenplan en taakstelling vaststellen en jaarlijks budgetten vrij maken.

2 GROEN - WATER - NATUUR

1. Het budget voor groen en natuur stijgt naar 4.2 % van de jaarbegroting. Voor achterstallig onderhoud van het openbaar groen en een eenmalige inhaalslag aanplant wordt de komende vier jaar 5 miljoen uitgetrokken.
2. Doel is om aan de minimale eisen voor een gezonde leefomgeving te voldoen zoals de VN dat heeft vastgesteld (48 m openbaar groen per inwoner, binnen de bebouwde kom)
3. Elke nieuwe wijk krijgt minimaal 15 % groen en blauw (water) waarbij 20 % streefdoel is. Dat laatste geeft de beste verhouding tussen steen en groen/blauw binnen de bebouwde kom.

4. Elke nieuwbouwwijk krijgt een park van voldoende omvang en passend bij die wijk. Waar dit niet mogelijk is, wordt met aanpalende woonwijken gestreefd naar een gezamenlijk park. In sommige gevallen kan het ook leiden tot een park op hoogte, dus een rooftopdakpark.
5. Woningen met een tuin gaan minder WOZ betalen als niet meer dan 30 % van de tuin is betegeld en de rest is beplant. Ook als een woning een sedumdak heeft wordt een korting verleend. Huizen met een tuin die minstens ca. 50 % is betegeld en/of kunstgras heeft krijgt een boete via een tuin-klimaattax.
6. Westland heeft nu vrijwel geen A-kwaliteit groen en het bomenbestand is matig tot slecht. Daarom gaan we een bomenbalans invoeren maar met waarde, waar je beleid op kan sturen, dus economische, ecologische, sociale en groenwaarde. Daarbij zal ook moeten worden gekeken naar het totale boomvolume, dus het kroon geheel van alle bomen samen. En de kwaliteit van het groen en de soort groen is minstens zo belangrijk.
7. Het natuurlijke talud wordt de norm, alleen waar dat niet mogelijk is komt nog een beschoeiing langs slootkanten.
8. Duurzaam circulair gebouwde huizen (nulenergiewoningen - passiefhuizen) worden met hun glazen gevel (tuin)op het zuiden gebouwd zodat in de winter de zon zorgt voor gratis verwarming en extra licht. Bomen in de straat zorgen in de zomer voor schaduw en koelte.
9. In de straten worden kabels en leidingen aan de noordkant gelegd en een mix van bomen aan de zuidkant. Huizen hebben dan in de zomer het genot van een natuurlijke zonwering en koelte. Bomen die dicht bij huizen komen te staan worden zo gekozen dat ze niet hoger worden dan ca. 9 meter.
10. Er komt subsidie voor aanleg van groene daken (zoals sedumdak)
11. Biodiversiteit is ernstig in gevaar. Daarom staat herstel van biodiversiteit centraal. Dat betekent veel en gevarieerd groen aanleggen, bomen, struiken, lage beplanting, weidemensels e.d. Bomen worden niet meer in een rij van dezelfde soort geplant, maar in een mix van soorten. Dat maakt de ecologische kracht sterker en voorkomt bij invasieve ziekten dat hele straten ineens moeten worden gekapt.
12. Het gaat niet meer alleen om stammen tellen, maar om de kwaliteit, variatie en het volume van het bladerdak van bomen. (dit betekent goede inventarisatie, als leidraad kan worden aangehouden per inwoner 1 boom te realiseren)
13. Er komt een bomenbank. Hiervoor kunnen bewoners bomen opgeven die ze kwijt willen. Komen ze in aanmerking voor herplant, dan bemiddelt de gemeente voor herplant bij andere burgers of wordt de boom indien mogelijk in de openbare ruimte geplant.
14. Bedrijven en burgers kunnen een boom adopteren of sponsoren. Dat betekent dat ze een boom schenken aan de gemeenschap. De gemeente zorgt voor de aanplant en onderhoud. Er komt een staffel van bedragen om te schenken. Er komt mede voor dit doel een apart bos/park waarin deze bomen ook geplant kunnen worden, eventueel aangevuld met: geboortebomen, huwelijksbomen, overlijdensbomen, boomfeestdagbomen, herdenkingsbomen e.d.

15. Er komt een "commissie; waardevolle beeldbepalende en beschermde bomen". Die stelt een lijst samen van bomen die beeldbepalend zijn voor een plek, of een historische waarde hebben en daarom een beschermde status moeten krijgen. Dit zowel voor gemeentelijke en provinciale bomen en voor particuliere bomen in de hele gemeente.
16. We geven elke boom een duidelijke economische, ecologische, sociale en groenwaarde. Die waarde hangt af van de plaats waar de boom staat, zijn bijzondere waarde, beeldbepalendheid, zeldzaamheid etc. Hiermee krijgt de gemeente inzicht in het groenbestand.
17. Bermen en groenstroken worden op diverse manieren van beplanting voorzien. Dat kan zijn een rozenperkje, een wilde floraberm, een bijenmengsel.
18. Er worden waar mogelijk weer gemengde hagen aangelegd, dit is van grote waarde voor vele soorten kleine vogels en dieren, het bevordert de biodiversiteit en dient ook als windbreker.
19. Groen begroeide vrij staande palen (roostervorm) tot ca. 9 meter hoog bieden kansen voor vele soorten, vooral op plaatsen waar te weinig ruimte voor groen is, kan vertikaal groen een oplossing zijn (op sommige plekken kan bovenop een platform komen waar grote vogelsoorten kunnen broeden).
20. Voortaan worden alleen nog bomen geplant, met kans op succes. De juiste soort op de juiste plek, met de juiste grondbewerking, zeewindbestendig, bestand tegen invasieve ziekten, goed voor biodiversiteit. Een klimaatindeling in 4 zones is hiervoor ontworpen.
21. Economische, ecologische, sociale en groenwaarde berekenen is het beste uitgangspunt voor een goed bomenbeleid en het kapbeleid. En daar hoort bij de totale groenkwaliteit en het volume van het groendak, het kroonvolume van alle bomen samen.
22. We zorgen ervoor dat bomen de kans krijgen volwassen te worden, daarom niet op leidingen en kabels planten en niet in een totaal versteende straat. We maken ruimte voor bomen. Of besteden in bijzondere gevallen extra geld aan ondergrondse voorzieningen. Belangrijk is ook dat jonge aanplant van bomen de eerste 3 tot 4 jaar goed worden begeleid.
23. Het aantal bomen wordt met 4000 extra per jaar uitgebreid zodat in 2035 het hele bestand en de boomwaarde op orde is en voldoet aan de minimale eisen van de VN.
24. Ook bosschages zijn vaak van grote groenwaarde en spelen een belangrijke rol in de ecologische structuur en de groene verbindingen. Ook al staan er geen waardevolle bomen of struiken in, het geheel van zulke biologische eenheden is erg belangrijk, zeker als er ook aansluitend water ligt. Dus ook daar moet een waarde voor worden berekend. Hetzelfde geldt voor een groep of rij bomen in een straat, op een pleintje of klein parkje. Juist de eenheid geeft extra kracht aan de groenwaarde.
25. Bomen leven in Westland nu gemiddeld 30 jaar. Veel soorten kunnen wel 800 jaar worden. Juist oude grote bomen zijn zeer waardevol voor de biodiversiteit. Bomen moeten door slim planten en onderhoud kans krijgen volwassen te worden en in ouderdom te sterven.

26. Alle stukjes verloren grond in de gemeente (vooral bebouwde kom) worden tiny forest. In 2018 wordt hiertoe een proef gedaan door een drietal veldjes te beplanten. Dit worden groene stapstenen voor vlinders, insecten en vogels.
27. Voor onderhoud wordt ingezet op sinusmaaien, dat betekent dat niet hele stroken ineens worden gemaaid, maar in delen zodat jong leven daarin kans krijgt volwassen te worden.

3 NATUUR EN BIODIVERSITEIT

1. Aan een groene tuin met veel vogels beleven de bewoners, kinderen en ouderen veel plezier, groen maakt gezond en is ook goed voor de psyche.
2. Duurzaam gebouwde woningen met groene daken, natuurlijke tuinen en -groene erfafscheidingen bieden nestgelegenheid aan vogels en ruimte aan insecten. Lees in dit verband ook over het project tuinreservaten van Vroege Vogels.
3. Groene tuinen, met wilde plekjes, zijn belangrijk voor de natuur, egels e.d.
4. Een Groenstructuurplan, Duurzaamheid en Biodiversiteit moeten primair zijn bij het Bouwbeleid, op weg naar het **Klimaatneutraal Ecowonen en -werken**.
5. Groen, op het dak! Daktuinen, Sedumdaken.
6. Er moet ook meer nestgelegenheid komen voor vogels zoals de mus en de spreeuw. Een regeling als '**onder de pannen**' opnemen in het Bouwbesluit kan woningen en gebouwen verplichten dit realiseren.
7. Aanleg van opvang van regenwater, en aanleg van **helofytenfilters** (riet) om water te zuiveren.
8. Regelgeving met een verbod op te veel betegelen van straten en tuinen; voorkomen van steenwoestijnen.
9. Alternatieven zoeken zoals steengruis om te strooien bij gladheid. Zout is schadelijk voor de bodem en voor planten.

4 PROJECTONTWIKKELING EN INRICHTING VAN DE OMGEVING

1. Westland moet weer leefbaar worden en aangenaam om te wonen. Daarbij is verdichten prima, maar het moet wel samengaan met vergroenen. Daarom is een groenstructuurplan en een waterstructuurplan (Groen en Blauw) belangrijk voor gezond beleid.
In het groene netwerk kunnen ook de verspreide stukjes groen met elkaar worden verbonden. Groene assen zijn ook belangrijk, evenals het begroenen van de daken en gevels.
Daar waar auto's ondergronds kunnen kan je bovenop een park aanleggen.
2. Door eco-loopbruggen kunnen de daken van bedrijfspanden op nieuw aan te leggen bedrijventerreinen met elkaar worden verbonden waardoor er een afwisselend groot park kan ontstaan. Ook bij de bouw van flats/appartementen kan dit tot interessante

oplossingen leiden. Rotterdam werkt al aan deze plannen. Een park op hoog niveau maakt ruimte nog functioneler.

3. Slootkanten moeten natuurlijke taluds worden en niet meer worden voorzien van hardhouten beschoeiing. Houten beschoeiingen zijn de dood voor jonge watervogels, kleine dieren zoals padden, egels etc. Dus alleen als het echt niet anders kan...
4. Twee functies' in de publieke ruimte: wateropvang en natuur komen nu niet voldoende aan bod. Een duurzame, gezonde, ecologische leefomgeving is verweven is met het Groen-Blauwe net van het openbare groen, bermen, beken en parken, een natuurlijke tuin van de bewoners en water.
De publieke ruimte, woonwijken en straten zijn niet groen of niet groen genoeg en worden daarom te weinig 'beleefd'.
5. De woonwijk van de toekomst moet een gezonde, klimaatneutrale, energieneutrale, CO2 neutrale, afvalloze, groene plek worden, een echte ecowijk. Daar passen ambitieuze energieprestatienormen bij en stevige vergroening.
6. Er moeten strenge maatregelen komen tegen luchtvervuiling, grondverontreiniging en oppervlaktewatervervuiling. Een belangrijk aspect hierin is voldoende meetpunten zoals ook meetpunten (RIVM) om de luchtkwaliteit te meten. Op dit moment zijn die er niet in Westland.
7. Voor projectontwikkelaars komen strike eisen dat ze niet eerst een terrein leeg schoffelen, dan gaan bouwen en later pas zien of er misschien nog ergens een verloren plekje is voor een boompje. De gemeente moet in bestemmingsplannen harde eisen stellen aan behoud van waardevol groen en aan de minimale hoeveelheid groen en hoe dat wordt gerealiseerd.
8. De leefbaarheid van de duurzame mooie, groene aantrekkelijke wijk start bij het groenplan en daarin moeten bestaande kwalitatief goede mooie bomen in behouden blijven en een sleutelrol vervullen.
9. Wateroverlast tegen gaan door vergroening en ontstening. Meer ruimte voor de natuur, bomen en algemeen groen, geen plastic gras meer in tuinen. Opslag van hemelwater en dit bufferen voor droge tijden wordt de norm. Water ook brengen waar het nodig is om verdroging van natuur en land tegen te gaan en mede daardoor inzakken van land te voorkomen. Afvalwater als gietwater gebruiken, rioolwater scheiden van regenwater. Bij woningen regenwater bufferen en hergebruiken, denk aan groene daken. Nieuwe vrijstaande villa's verplichten regenwater op te slaan en te hergebruiken in de woning en tuin.
10. Het is bewezen dat groen de waarde van een dorp, wijk, straat en woning met ca. 10 tot 15 % doet toenemen, mensen gezonder worden, gelukkiger, de wijk veiliger etc. (en de gemeente ontvangt veel meer WOZ inkomsten...)
11. In de wijken wordt de fiets en voetganger primair boven autoverkeer.

5 DE KUST

1. Wij willen dat het breed gedragen concept kustvisie van febr. 2018 wordt aangenomen.
2. Aan de kust komt waar kassen verdwijnen een nieuwe strook natuur aan de binnenduinrand. Dit versterkt de kustnatuur, geeft meerwaarde aan de natuurlijke kwaliteit en de versterkt de landschappelijke kwaliteit, ook is het goed voor recreatie.
3. De kust blijft een familiestrand met kenmerken: Rust, Ruimte en Weidsheid. Geen strand- of duinhuisjes, geen hotels achter binnenduinrand, geen grootschalige vakantieparken. Wel kleinschalige lokale activiteiten en die moeten in een goede groene omgeving worden gerealiseerd, een voorbeeld hiervoor is vakantiepark Vlugtenburg waar met duinflora is gewerkt.

6 EDUCATIE EN NATUUR BELEVEN

1. Mensen en vooral kinderen zijn vervreemd geraakt van de natuur. Velen zijn er bang voor. Daarom natuur weer dichterbij de mens brengen en hen het belang van natuur laten zien.
2. Jongeren en hun ouders via projecten bewust maken van het belang van natuur en biodiversiteit en de samenhang in de ecologie.
3. Jonge kinderen op een eenvoudige en speelse manier vertrouwd maken met de natuur. Bij de basisscholen beginnen en ook ouders er bij betrekken; Natuurspeeltuinen en kinderopvang zoals wordt gedaan door kinderopvang ZON / Stichting Groen Cement voor Groene kinderopvang.
4. Schoolpleinen omtoveren tot groene oases. Geen grauwe steenwoestijnen meer. Ook de schooldaken worden groen gemaakt waar dat kan.
5. Rondom scholen worden bomen geplant zodat lokalen en het schoolplein in de zomer op een natuurlijke manier koel blijven en in de winter wel licht binnen krijgen.
6. Het NME project uitbreiden en integraal onderdeel maken van de scholen zoals vroeger biologie en natuurlessen normaal waren. NME alleen baseren op natuur, biodiversiteit, milieu en ecologische samenhang.
7. Er komen meer natuurlijke speelplekken in de wijk. Naast de moderne speelplekken moeten er speelplekken komen voor kinderen die avontuurlijk zijn met natuur, boomstammen, water, klimbomen en/of boomhutten, dit met kinderen overleggen, hen dichterbij natuur brengen.
8. In elke kern wordt een park(je) aangelegd, en waar mogelijk een veilige barbecue-picknickplek. Dat brengt mensen weer naar buiten en een contactuele samenleving wordt bevorderd, buurten worden weer levendig en integratie en veiligheid wordt bevorderd.
9. Buurten stimuleren in samenwerking met de gemeente het groen in de wijk te gaan onderhouden, ook tiny forest kunnen zo een goede plek in de omgeving krijgen.
10. Bij elke kern komt als er belangstelling is een biologische volkstuincomplex. Volkstuinen kunnen tevens een onderdeel uitmaken van de groene hoofdstructuur van Westland.

7 DIEREN

1. Dieren zijn belangrijk voor mensen. Het is goed hier regels voor op te stellen om te voorkomen dat dierenleed ontstaat. Daar hoort ook bij het voorkomen van dierenleed bij maneges. Loslopende honden brengen vaak ernstige verwondingen aan bij schapen en paarden, maar ook bij mensen. Aanlijnplicht is daarom noodzakelijk, minus die delen waar dat specifiek is toegestaan.
2. Elke vorm van presentaties en shows met roofvogels wordt verboden. Ook het houden (en handelen) van deze dieren verdient een verbod. Logisch is dan ook het verbieden van het houden van (beschermde) exotische dieren.
3. Verbied het gebruik van ballonnen in Westland, dit is schadelijk voor de natuur en veel dieren overlijden er door, ook voor vuurwerk, zeker bij natuurgebieden is een verbod van belang.
4. Westland moet ook een goed werkend systeem hebben voor dierenambulance en opvang van (gewonde) dieren: door aanrijding, bijtonden, mishandeling, slechte verzorging etc.
5. In het kader van een schone leefomgeving is het goed om naast verbieden van vervuiling, ook daadwerkelijk structureel te starten met het opruimen van wegwerpuil langs wegen, in natuur en op het strand. Hier liggen kansen om dit samen met burgers, scholen en scouting te doen. Het helpt ook bewustwording zodat mensen minder snel de omgeving vervuilen.

8 BOMEN PLANTEN Zo is groen/bomen succesvol:

1. De juiste plek voor de boom/groen bepalen. Bij aanplant rekening houden met de uiteindelijke vorm en maat. Bomen worden ingedeeld naar groeihogte:
hoger dan 15 meter zijn bomen van de eerste grootte (1)
van 10 tot 15 meter zijn bomen van tweede grootte (2)
van 6 tot 10 meter zijn bomen van derde grootte (3)
van 1 tot 6 meter (vooral bij coniferen)
2. Aanplantadvies van bomen van grootte 3 tot ca. 10 meter dicht bij de gebouwen. Grootte 2 tot ca. 15 meter verder van de gebouwen af en bomen van grootte 1 tot ca. 30 meter in de vrije ruimte en op plaatsen waar ze nimmer zullen storen en tot wasdom kunnen komen.
3. Voorkom dat er een conflict ontstaat met ondergrondse leidingen en kabels.
4. Optimale grondbewerking en er ruim voldoende grond voor de wortels beschikbaar stellen. (wat boven de grond zit ook onder de grond aan wortelstructuur) (Een boom wortelt niet dieper dan het plaatselijke grondwaterniveau)
5. Goede lucht- water- en voedselvoorziening, een goede bodemstructuur realiseren.

6. Geen dichte bestrating rond de boom, maar een brede rand voor lucht en water. Luchtdoorlatende stenen e.d. toepassen. Extra luchtslangen ondergronds gebruiken.
7. Maaischade aan bomen (in parken, groenstroken e.d.) voorkomen door bijv. een rand rond de stam te zetten.
8. Parkeerschade aan bomen voorkomen.
9. Het juiste onderhoud/verzorging geven.

Het beste groen inzetten tegen luchtvervuiling zoals CO2 fijnstof etc.

Binnen dragen planten ook bij aan de verbetering van het binnenmilieu. Ze verdampen water en bevochtigen daardoor de lucht. Ze kunnen de lucht filteren van stofdeeltjes en schadelijke stoffen, zoals formaldehyde en benzeen en kunnen ook zorgen voor een verbetering van de akoestiek (TNO, 2006). Planten kunnen nooit een goede ventilatie vervangen, dit moet altijd op de eerste plaats staan. Een paar voorbeelden:

- De Hedera helix is goed in het bevochtigen van de lucht.
- Planten met ruwe oppervlakken, fijne haartjes of verhoogde nerven zijn efficiënter bij het onderscheppen van stof dan planten met gladde bladeren.
- Het ecosysteem in potplanten is van nature in staat tabaksrook, vluchtige organische stoffen en ziekmakende micro-organismen uit de lucht te verwijderen in een luchtdicht afgesloten ruimte.
- Spathiphyllum en Dracaena zijn in staat benzeen en andere vluchtige stoffen uit de lucht te halen. Ook Howea doet het goed. Epipremnum en Schefflera zijn minder effectief.

Buiten is vooral het effect dat planten hebben op de concentratie fijnstof van belang. Hierover is bekend (WUR, 2006): Hoe groter het bladoppervlak, des te effectiever is een vegetatie in het onderscheppen van fijn stof. Dit betekent dat een boom meer onderscheept dan een struik of een kruidachtige. Ook blijkt dat naaldbomen meer geschikt zijn dan loofbomen om fijn stof te onderscheppen. Naaldbomen kunnen wel tot 3 x zoveel fijn stof invangen als loofbomen. Vooral Pinus-soorten doen het goed.

Bron: Milieucentraal.

De beste bomen en planten om fijnstof uit de lucht te halen zijn soorten met een onregelmatige opbouw. Dan zijn er meer contactmomenten met de boom of vegetatie. Een warrige takstructuur werkt hierbij positief. Ook vegetatie-eigenschappen zoals de ruwheid van het oppervlak zijn essentieel. Een deel van het stof komt niet meer los, een ander deel van het stof kan middels regen en wind weer loskomen. Bij afspoeling komt fijn stof niet terug in de lucht maar in de bodem. De mate van afspoeling varieert hierbij per soort. Eenmaal op de grond kan het fijn stof met het water weggespoeld worden in het riool of zich hechten aan de bodem waar het voor langere tijd wordt opgeslagen. Sommige verbindingen die aan de stofdeeltjes vastzitten, kunnen in de bodem onschadelijk worden gemaakt.

Naaldbomen zijn het meest geschikt om fijn stof te verwijderen. Loofbomen met een wat complexere takstructuur en met ruwe en behaarde bladeren vangen ook goed fijn stof af, zij het minder dan naaldbomen. In tegenstelling hiermee zijn loofbomen met platte en brede

bladeren het best geschikt om gasvormige verontreiniging op te nemen. Het verschil in functionaliteit tussen naalden loofbomen is voor gasvormige verontreiniging minder groot dan voor fijn stof. Dit opent de mogelijkheid om de aanplant van bomen in de stad vooral te richten op fijnstof.

Bron Ministerie en: <http://www.ademloos.be/nieuws/stadsbomen-voor-een-goede-luchtkwaliteit>

9 Samenvatting van het voorgaande:

Puntenlijst voor duurzaamheid en vergroening van Westland:

1. Door de raad aannemen van een **groenstructuurplan**. Dit moet leidend zijn bij projectontwikkeling, bedrijvigheid en woningbouw in Westland. *Er moet samenhang komen in het groenbeleid: Visie over duurzaamheid, Ontwerp en inrichting van de buitenruimte, Inspraak, Taakstelling en budget, Beheer en onderhoud, Regelgeving en handhaving, Personeel en organisatie, Communicatie en voorlichting;*
2. Een **bomenlijst** samenstellen van waardevolle, beeldbepalende bomen en deze een beschermde status geven. *Bomen niet kappen of kandelaberen, alleen na aantoonbare noodzaak hiertoe vergunning verlenen. Waar mogelijk herplantingsplicht eisen. Overtreders boetes opleggen (Advies vragen bij de bomenstichting);*
3. **Biodiversiteit** in Westland structureel verbeteren. *Dit betekent dat vanuit een groen beleidsplan/groenstructuurplan, boomstructuren zoals groengebieden, laanbeplanting, parken en plantsoenen, maar ook slootkanten, wegbermen, gemengde hagen e.d. in een passende, soortgevarieerde samenstelling wordt ontwikkeld. Ook de particuliere tuinen en volkstuincomplexen kunnen hierin een rol spelen;*
4. Een **waterstructuurplan** met daarin opgenomen een taakstelling om het oppervlaktewater weer schoon en gifvrij te maken, nu worden sommige gifwaarden vele malen overschreden (zie het rapport Delfland);
5. Schoon maken van de lucht. (de lucht is nu ernstig verontreinigd, zie ESA); **Beleid van de lagere overheden** Bron: www.groeneruimte.nl
Lokale- en regionale maatregelen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan verbetering van de luchtkwaliteit. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld een luchtkwaliteittoets invoeren die de effecten van plannen en ontwikkelingen op de luchtkwaliteit in kaart brengt. (bron: RIVM)
6. Westland planologisch beter inrichten. Stoppen met bouwen van grote villa's in de buitengebieden, maar streven naar verdichting in de kernen. Kernen aantrekkelijker maken en flink vergroenen, hierdoor kan buiten de kernen meer en massaler natuur worden versterkt;
7. Schoonmaken van de bodem (de Westlandse bodem is op veel plekken (ernstig) verontreinigd met gif, afvalstoffen, kolas (sintels) e.d.); (dempen van sloten, funderingen, tuinderspaden e.d. hebben (in het verleden) voor veel verontreinigde bodem gezorgd)

8. Zo volledig mogelijke inzet van biologische bestrijding en bemesting in de tuinbouw, maar ook in de particuliere tuin;
9. Niet toestaan dat voor het milieu schadelijke bestrijdingsmiddelen nog (weer) worden gebruikt;
10. 100 % duurzaam inkoopbeleid door de gemeente. Zo min mogelijk toepassing van tropisch hardhout, maar meer inzet van lokaal hout;
11. 100 % duurzaam terreinbeheer invoeren. (zie regels Stichting Milieu Keur)
12. Ontwikkelen van milieuvriendelijke, duurzame woonwijken en woningen voorzien van groene daken en –gevels waar mogelijk. (Hiervoor subsidieregelingen instellen)
13. De bouw van woningen en bedrijfspanden vanuit een andere filosofie ontwerpen. Dus ook de indeling van woonwijken anders aanpakken om een duurzame omgeving te creëren. Geomantisch bouwen en zelfvoorzienendheid een onderdeel laten zijn van de architectuur. *(Nagaan hoe ecologische concepten zoals van architect Huub van Laarhoven kunnen passen in Westland. Met name zijn autarkische architectuur is interessant)* www.vanlaarhovencombinatie.nl/
We kunnen ook leren van de energieneutrale woningen in de plaats Kolum. www.weromweningen.nl/
Kennis nemen van Ecobuild. Dit is een van de grootste beurzen over duurzaam bouwen en realiseren van een duurzame omgeving. www.ecobuild.co.uk/
14. Nieuwe bedrijven met platte of licht hellende daken verplichten dit met groen zoals Sedum te bedekken. Dit stimuleren bij bestaande bedrijven;
15. *(INFO: Nieuwe woonwijken zijn nu vaak niet meer dan saaie, kale, dode woonplekken, vaak ware steenwoestijnen vol met territoriale schuttingen. Om buurten te verlevendigen en te stimuleren richting duurzame wijken, moet er meer actie en interactie van, met en door bewoners komen. Wijken moeten worden onthard en worden vergroend, er kunnen ontmoetingsplekken komen, parkjes en picknickplekken. Ook kunnen in wijken regelmatig acties zoals kunstmanifestaties komen. Via een samenhangend beleid moet dit tot stand komen, samen met buurtbewoners/wijkverenigingen.)*
In woonwijken stevig inzetten op aanleg van groen, bomen, parkjes en natuurlijke speelplekken. *Een taakstelling zou kunnen zijn 1 boom in de openbare ruimte voor elke inwoner...;*
16. Bedrijventerreinen vergroenen, zowel in de ruimtelijke omgeving als op de daken en waar mogelijk ook gevels;
17. Langs wegen zoveel mogelijk hoog en laag groen aanplanten om schadelijke gassen van uitstoot te neutraliseren;
18. Op rotondes een centrale boom planten of groepen van een soort. Per rotonde dit laten verschillen voor variatie en herkenbaarheid van een punt.;
19. Direct stoppen met het (middels tropisch hardhout) beschoeien van slootkanten. Zoveel mogelijk overgaan op aanleg van natuurlijke taluds. *(Beschoeide slootkanten zijn ook dodelijk voor kleine dieren zoals egels die in het water vallen, maar ook padden,*

salamanders, jonge watervogels e.d. kunnen niet op de wal komen en verdrinken vaak. Daar waar het niet kan ontsnaptrapjes aanbrengen...)

20. Aanleg waar mogelijk van gemengde wilde hagen langs wegen e.d;
21. Geen aanplant van exotische bomen en struiken zoals palmen en olijven. Maar vooral inzetten op hier van nature voorkomende soorten. Dit voorkomt ook domesticatie van ongewenste tropische insecten;
22. Particulieren stimuleren niet langer hun tuin te betegelen, houten erfafscheidingen of muren te plaatsen of kunstgras aan te leggen.
Maar daarentegen over te gaan op de natuurlijke tuin en groene daken. Hiervoor kan de gemeente een stimuleringspremie op zetten door aantrekkelijke verlaging van de WOZ
23. Scholen alleen nog bouwen in een omgeving die voor kinderen veilig en gezond is en voldoende ver van drukke wegen, in een groene omgeving en met groene schoolpleinen;
24. Aanleg van meer goede en veilige fietspaden en snelfietspaden zodat de fiets een belangrijker vervoermiddel wordt tussen huis-werk;
25. Ook moet er meer aandacht komen voor het verdrogen van dijken bij toenemende droogte en hitte. Door de klimaatverandering zal dit probleem nog groter worden;
26. Afkoppelen van het hemelwater naar de rioolafvoer. Regenwater moet apart worden afgevoerd, maar moet vooral ook weer in de grond kunnen infiltreren zodat bomen weer water kunnen vinden. Ook is het aan te bevelen een structuur aan te leggen met regenwatervoorziening dan wel dat slootwater kan worden gebruikt voor bewoners en de gemeente zodat tuinen niet meer met leidingwater hoeven te worden besproeid;
27. De ondergrondse infrastructuur is steeds drukker met kabels en leidingen. Bomen komen ernstig in de verdrinking en kunnen nauwelijks meer groeien. Het is zeer belangrijk dat de ondergrondse infrastructuur wordt gereorganiseerd zodat de zo belangrijke groenstructuur ook werkelijk succesvol kan worden gerealiseerd. Nu vinden boomwortels naast pijpen en kabels vaak alleen een zand- of puinlaag;
28. Het NME (Natuur Milieu en Educatie project) niet richten op tuinbouw, maar op de samenhang in de natuur. In dit project samenwerken met scholen, hoveniers, bloemisten, tuinbouw, groei en bloei en vrijwilligers;
29. De recreatievaart in Westland in kaart brengen. Dieselmotoren van boten zijn zeer vervuilend. Hier maatregelen tegen nemen en een vervuultax heffen. Ook voorkomen dat pleziervaart de oevers beschadigen door te hard varen.

Verantwoording:

Deze compilatie is gemaakt uit o.a. de volgende documenten:
Diverse onderzoeken en publicaties van specialisten.

Tekst: Duurzame ontwikkeling van de Gemeente Westland 2011

Tekst: Vragen over duurzaamheid voor verkiezingsdebatten: Platform Duurzaam Westland 2014

Biodiversiteitstocht in het Prinsenbos 2014

Sociaal, biologisch, ecologisch Moestuinplan 2015

Tekst: De regentonnenactie, Belang van water in je tuin en de straat 2015

Tekst: water onze levensbron 2015

Tekst: Voor een duurzame leefomgeving in de gemeente Westland, NLGreenlabel, 2016

Plan LeefbosWestland 2016

Tekst: economische waarde van bomen, 2016

Reddingsactie en teksten Schefferkampbos 2017

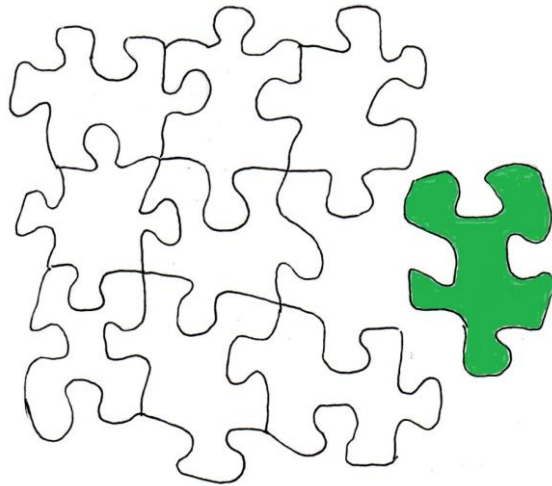
Bijdragen voor een goede kustvisie (kustbescherming) Westland 2017

Groenmanifest 2017/2018

Groene Kieswijzer Westland 2018

- <https://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/users/delfland/KNNV%20lijst%20Natuurlijk%20inclusief%20bouwen.pdf>
- <http://www.ademloos.be/nieuws/jaarlijks-700-doden-door-geluidshinder>
- <https://www.metronieuws.nl/nieuws/binnenland/2016/11/vieze-lucht-grootste-gevaar-voor-gezondheid>
- <http://www.blikopnieuw.nl/gezondheid/246734/lucht-in-nederland-niet-gezond-5700-doden-per-jaar-door-luchtvervuiling.html>

<p>Natuurpunt Westland Is een burgerinitiatief en zet zich in voor een natuurlijke gezonde leefomgeving met balans tussen economie en natuur. Wil bescherming van flora en fauna en aandacht voor dieren en voorkomen van dierenleed. Ons doel is een leefbaar Westland waarin mensen partner zijn van de natuur en op positieve wijze met haar samenleven.</p> <p>Contact via KNNV afd. Delfland https://www.knnv.nl/afdelingDelfland de hr Geert van Poelgeest 06 – 33 00 1742 Mail: afdelingDelfland@knnv.nl of aadvanUffelen@gmail.com</p>	<p>Groei & Bloei Westland is een actieve afdeling van Groei & Bloei Nederland die zich inzet voor 'Groene' tuinen en een groene en gezonde leefomgeving!</p> <p>https://westland.groei.nl/index.php?id=13469</p>
<p>Werkgroep bescherm de Westlandse Kust (WBWK) Is een burgerinitiatief en streeft naar bescherming van de Westlandse kust, de duinen en het strand, met daarin unieke waarden als rust, ruimte, weidsheid en natuur.</p> <p>https://www.facebook.com/beschermdeWestlandsekust</p> <p>WBWK</p>	<p>KNNV afdeling Delfland de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving. Ons doel is samenleven met de natuur.</p> <p>https://www.knnv.nl/afdelingDelfland</p>
<p>Werkgroep Leefbos Westland is een burgerinitiatief en staat voor een leefbaar Westland met voldoende groen in de wijken, parkjes, natuur en recreatiegroen, goede biodiversiteit en een centraal leefbos.</p> <p>https://www.facebook.com/LeefbosWestland</p> 	

Een puzzel heeft vele stukjes,
zonder groen en natuur is hij nooit af!

avu 2018

